

SLUŽBA ZA REVIZIJU FINANSIRANJA POLITIČKIH STRANAKA

Na osnovu člana 10. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“ broj: 95/12 i 41/16), člana 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“ broj 96/13, 89/16 i 5/22) i člana 18. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“ broj 103/08 i 5/22), izdajem

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2020. GODINU GRAĐANSKOG SAVEZA

Broj: 03-07-6-1226/21
Sarajevo, 21.09.2022. godine

S A D R Ź A J

MIŠLJENJE REVIZORA	3
1. UVOD	4
2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE	4
3. OPIS REVIZIJE	5
Predmet revizije	5
Cilj revizije.....	5
Obim revizije.....	5
4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE	5
5. NALAZI I PREPORUKE REVIZIJE	6
5.1 NALAZI.....	6
5.2. PREPORUKE	12

MIŠLJENJE REVIZORA

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka izvršila je reviziju godišnjeg finansijskog izvještaja Građanskog saveza za 2020. godinu.

Rukovodstvo političke stranke je odgovorno za finansijske izvještaje, postupanje stranke u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka i člana 15.10 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, te uspostavljanje efikasnog sistema internih kontrola.

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje na osnovu revizije koju smo izvršili.

Reviziju smo izvršili u skladu sa revizijskim standardima. Ovi standardi zahtijevaju da reviziju planiramo i izvršimo na način da prikupimo dovoljno dokaza koji nam, u razumnoj mjeri, pružaju garanciju da je stranka postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Revizija je na osnovu uzoraka ispitivala značajne transakcije koje potvrđuju iznose u finansijskim izvještajima, ocjenu računovodstvenih načela prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja i postupanje u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Smatramo da revizija koju smo izvršili pruža razumnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Revizijom godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu, utvrđeno je da je Građanski savez prekršio odredbe člana 4. stav (1), člana 5. stav (4), člana 11. i člana 12. stav (1), stav (3) i stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka i člana 15.1 stav (1) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine.

Prema našem mišljenju, osim navedenog, revidirani finansijski izvještaj ukazuje da je Građanski savez u 2020. godini postupao u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka i člana 15.10 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine.

1. UVOD

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka (u daljem tekstu: Služba za reviziju) izvršila je reviziju godišnjeg finansijskog izvještaja Građanskog saveza za 2020. godinu.

Revizija je preduzeta u skladu sa članom 10. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka, članom 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i članom 2. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka.

Zbog činjenice da se revizija obavlja provjerama na bazi uzorka i da postoje ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ne budu otkrivene.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu, Građanski savez se finansirao iz sljedećih izvora:

R/B	Izvori finansiranja	Iznos (KM)	Struktura (%)
1.	Članarina	915,00	1,62
2.	Prilozi fizičkih lica (3-a)	0,00	0,00
3.	Prilozi pravnih lica (3-b)	0,00	0,00
4.	Prihodi od imovine (3-c)	0,00	0,00
5.	Prihodi od dobiti preduzeća u vlasništvu političke stranke (3-d)	0,00	0,00
6.	Prihodi od poklona (3-e)	0,00	0,00
7.	Prihodi iz budžeta (3-f)	0,00	0,00
8.	Prihodi od propagande (3-g)	0,00	0,00
I	Ukupni prihodi (1-8)	915,00	1,62
II	Ostali prihodi i drugo	55.556,82	98,38
	Izvori finansiranja (I+II)	56.471,82	100,00

U godišnjem finansijskom izvještaju stranka je iskazala rashode u ukupnom iznosu od 57.212,03 KM.

2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE

Naziv političke stranke je Građanski savez. Skraćeni naziv stranke je GS.

Građanski savez registrovan je kod Općinskog suda u Sarajevu Rješenjem broj: 065-0-F1-16-000003 od 04.05.2016. godine. Rješenjem istog suda, broj: 065-0-F1-17-000020 od 03.01.2018. godine upisane su promjene sjedišta stranke i lica ovlaštenog za zastupanje i predstavljanje stranke. Rješenjem pomenutog suda, broj: 065-0-F1-20-000009 od 22.07.2020. godine upisane su promjene lica ovlaštenog za zastupanje i predstavljanje stranke.

Lice ovlašteno za zastupanje stranke je Muhamed Fazlagić, predsjednik stranke.

Lice ovlašteno za podnošenje finansijskih izvještaja za 2020. godinu je Muhamed Fazlagić.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu, organizacionu strukturu Građanskog saveza čine:

- Centrala Građanskog saveza,
- Građanski savez Bihać i
- Građanski savez Mostar.

3. OPIS REVIZIJE

Predmet revizije je godišnji finansijski izvještaj za 2020. godinu, i to sljedećih organizacionih dijelova političke stranke:

- Centrala Građanskog saveza,
- Građanski savez Bihać i
- Građanski savez Mostar.

Cilj revizije je da se na osnovu provedenih revizijskih procedura pribave revizijski dokazi, koji će revizoru omogućiti da izrazi mišljenje o tome da li je Građanski savez u izvještajnom periodu postupao u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka i odredbama člana 15.10 Izbornog zakona BiH.

Obim revizije finansijskih izvještaja Građanskog saveza obuhvata kontrolu finansijske dokumentacije i provođenje analitičkih procedura radi utvrđivanja usklađenosti podataka koje je stranka iskazala u finansijskom izvještaju sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, odnosno usklađenosti izvora finansiranja i načina trošenja sredstava.

Obim revizije finansijskog izvještaja Građanskog saveza je bio ograničen iz razloga što lice koje je ovlašteno za finansijske izvještaje, nije omogućilo uvid u sljedeću dokumentaciju: izvode banke sa četiri neprijavljena transakcijska računa, interne akte stranke, izvještaje o popisu imovine i obaveza na dan 31.12.2020. godine, ugovore o djelu, ugovore i aneks ugovora o zakupu, tražene račune za troškove zakupa, troškove reklame i advokatske usluge, ugovor o zajmu sa fizičkim licem Reufom Bajrovićem i od četiri tražene konfirmacije sa dobavljačima stranka je dostavila samo jednu i to sa pravnim licem „Konto Mex“ doo. Iz navedenog razloga izvršena je kontrola nad dijelom dokumentacije političke stranke, te su provedene ograničene analitičke procedure na podacima iz finansijskog izvještaja.

4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE

Služba za reviziju obavila je reviziju i pregled finansijskih izvještaja Građanskog saveza u periodu od 2016. do 2019. godine, nakon čega su izdati izvještaji o reviziji, odnosno izvještaji o pregledu sa nalazima revizije, mišljenjem revizora i preporukama stranci.

Nakon izvršenog pregleda godišnjeg finansijskog izvještaja za 2019. godinu, Služba za reviziju je izdala Izvještaj o pregledu sa mišljenjem revizora, nalazima revizije i preporukama stranci da svake godine donosi precizan i jasan program utroška sredstva i da finansijska sredstva osigurana za finansiranje političke stranke koristi isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom, da poslovne knjige vodi u skladu sa računovodstvenim propisima, odnosno da uspostavi tačne evidencije o rashodima i obavezama, da finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine popunjava u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i da dostavlja i drugu dokumentaciju koju od nje zatraži Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine.

Nerealizovane preporuke:

Na osnovu uočenih nedostataka u godišnjem finansijskom izvještaju za 2020. godinu, utvrđeno je da Građanski savez nije ispoštovao preporuke revizije.

5. NALAZI I PREPORUKE REVIZIJE

5.1 NALAZI

a) Građanski savez nije postupio u skladu sa odredbama člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka¹.

Stranka je u godišnjem finansijskom izvještaju iskazala ukupne troškove u iznosu od 57.212,03 KM. U svom Planu utroška sredstava za 2020. godinu, stranka je planirala ukupne troškove u iznosu od 79.760,00 KM.

Analizom Plana utroška sredstava za 2020. godinu, Služba za reviziju je utvrdila da je stranka finansijska sredstva u iznosu od 17.608,61 KM utrošila mimo utvrđenog programa utroška sredstava i to:

- Stranka je prekoračila planirane troškove u ukupnom iznosu od 6.978,63 KM i to: troškove ugovora o djelu u iznosu od 3.376,23 KM, troškove zakupa poslovnih prostora u iznosu od 3.505,00 KM, troškove grijanja u iznosu od 52,51 KM i troškove goriva i maziva u iznosu od 44,89 KM.
- U planu utroška sredstava stranka nije predvidjela sljedeće troškove: troškove advokatskih usluga i sudske troškove, troškove ostalih zakupa i troškove taksi, novčanih kazni i sl.
Stranka je u 2020. godini navedene troškove ostvarila u ukupnom iznosu od 10.629,98 KM, i to: troškove advokatskih usluga i sudske troškove u iznosu od 585,00 KM, troškove ostalih zakupa u iznosu od 5.374,98 KM i troškove taksi, novčanih kazni i sl u iznosu od 4.670,00 KM.

Na osnovu naprijed navedenog, utvrđeno je da je Građanski savez prekršio odredbe člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka, jer je dio finansijskih sredstava utrošio mimo utvrđenog Plana utroška finansijskih sredstava za 2020. godinu.

b) Stranka je prekršila odredbe člana 5. stav (4)² Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Uvidom u poslovne knjige i dodatnu dokumentaciju utvrđeno je da stranka u godišnjem finansijskom izvještaju i poslovnim knjigama nije prijavila nenovčanu donaciju po osnovu besplatnog korištenja poslovnog prostora u vlasništvu Općine Novo Sarajevo, čime je prekršila odredbe člana 5. stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Uvidom u akt Općine Novo Sarajevo broj: 02OV-19-5083/21 od 19.08.2021. godine utvrđeno je da je Općina Novo Sarajevo dala na korištenje poslovni prostor, površine 24,68 m², bez naknade klubu vijećnika Građanskog saveza.

---

¹ U skladu sa odredbom iz člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka, stranka finansijska sredstva iz člana 3. stav (1) ovog Zakona može koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom.

² Političke partije dužne su da vode evidenciju o prijemu članarina i dobrovoljnih priloga, te da izdaju potvrde o prijemu članarina i dobrovoljnih priloga. Ovlašćeno lice u političkoj stranci uplaćuje članarinu i dobrovoljne priloge neposredno na transakcijski račun političke stranke najkasnije u roku od 10 dana od dana prijema uplate.

c) Građanski savez prekršio je odredbe člana 11. i člana 12. stav (1) i stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka³.

Revizijom je utvrđeno da Građanski savez nije uspostavio potpune evidencije o svojim prihodima, rashodima, obavezama, nije prijavio sve transakcijske račune, nije postupio po principima blagajničkog poslovanja, godišnji finansijski izvještaj nije dostavio u roku niti je isti popunio u skladu sa odredbama Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“, broj: 96/13 i 89/16) - u daljem tekstu: Pravilnik, čime su prekršene odredbe člana 11. i člana 12. stav (1) i stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

(1) Građanski savez godišnji finansijski izvještaj za 2020. godinu je podnio nakon zakonom propisanog roka.

Građanski savez je godišnji finansijski izvještaj podnio putem aplikacije „FI CIK BIH“ dana 15.09.2021. godine, a obrasce godišnjeg finansijskog izvještaja odštampane iz aplikacije u PDF formatu, ovjerene potpisom ovlaštenog lica i pečatom političke stranke dostavio dana 16.09.2021. godine.

U skladu sa odredbama člana 12. stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka, Građanski savez je bio obavezan godišnji finansijski izvještaj za 2020. godinu podnijeti Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine do 31.03.2020. godine, elektronski putem aplikacije FI CIK BIH, te i u čvrstoj kopiji.

(2) U postupku obavljanja revizije utvrđeno je da stranka nije uspostavila sistem internih kontrola, čime je prekršila odredbe člana 11. Zakona o finansiranju političkih stranaka.

S obzirom na činjenicu da su od stranke zatražene kopije internih akata, popis imovine i obaveza na dan 31.12.2020. godine i odluka o visini članarine, a da stranka iste nije predočila tokom revizije utvrđeno je da nema uspostavljen sistem internih kontrola.

Pored toga, stranka je dostavila izjavu u kojoj navodi da su niži organizacioni dijelovi stranke Bihać i Mostar od 2018. godine prešli u drugi politički subjekat, te da zbog toga nije u mogućnosti dostaviti finansijsku dokumentaciju za navedene odbore, govori u prilog činjenici da stranka nema uspostavljen sistem interne kontrole nad nižim nivoima stranke.

U skladu sa članom 11. stav (2) Zakona o finansiranju političkih stranaka, stranka je dužna da svojim internim aktima uspostavi i uredi sistem unutrašnje finansijske kontrole nad nižim organizacionim dijelovima.

(3) Uvidom u Izvještaj Centralne banke Bosne i Hercegovine utvrđeno je da stranka u obrascu 2. finansijskog izvještaja (Pregled prometa svih transakcijskih računa političke stranke) nije prijavila sve transakcijske račune, te je za isti transakcijski račun dva puta iskazala različit promet, čime je prekršila odredbe člana 11. Pravilnika.

- Uvidom u Izvještaj Centralne banke Bosne i Hercegovine utvrđeno je da stranka nije u finansijskom izvještaju iskazala dva transakcijska računa otvorena kod Nove banke i to račune broj: 5550000029921511 i 5556000038563620.
Stranka, takođe, nije iskazala ni dva transakcijska računa otvorena kod Raiffeisen banke i to račune broj: 1610000165770004 i 1610000165770198.

---

³ U skladu sa odredbom člana 11. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka, politička stranka je dužna voditi poslovne knjige u skladu sa računovodstvenim propisima. U skladu sa odredbom iz člana 12. stav (1) Zakona dužna je uspostaviti evidencije o svim prihodima i rashodima, dok je u skladu sa odredbom iz člana 12. stav (4) dužna podnositi finansijski izvještaj u formi koju odobri Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine.

U postupku revizije nije utvrđeno da li je u 2020. godini ostvaren promet putem navedenih transakcijskih računa jer stranka nije dostavila izvode niti potvrde banke o prometu.

Uvidom u potvrdu Nove banke, koju je dostavila stranka, utvrđeno je da transakcijski računi broj: 5550000029921511 i 5556000038563620 pripadaju Građanskom savezu te da su ugašeni 03.11.2021. godine, odnosno 04.11.2021. godine.

- Stranka je u obrascu 2 umjesto broja transakcijskog računa 5556000048913326 pogrešno unijela broj: 556000028730051, tj. račun za posebne namjene. Uvidom u dostavljene izvode sa transakcijskog računa broj: 5556000048913326 kod Nove banke utvrđeno je sljedeće: saldo na dan 01.01.2020. godine u iznosu od 0,00 KM, promet ulaza u iznosu od 5.000,00 KM, promet izlaza u iznosu od 4.619,60 KM i saldo na dan 31.12.2020. godine u iznosu od 380,40 KM.

Napominjemo da je stranka u obrascu 2. transakcijski račun broj: 556000028730051 iskazala dva puta sa različitim prometom.

- (4) Uvidom u obrazac 3 finansijskog izvještaja (Izvori finansiranja) utvrđeno je da je stranka pogrešno iskazala prihode od članarina i ostale prihode, čime je prekršila odredbe člana 13., 14. i 19. Pravilnika.

- Stranka je u finansijskom izvještaju iskazala prihod od članarina u iznosu od 915,00 KM.

Uvidom u izvršene uplate putem transakcijskog računa utvrđeno je da su izvršene dvije uplate od fizičkih lica i to: Sulejmana Kadića u iznosu od 325,00 KM i Enise Rešić u iznosu od 300,00 KM, gdje se iz svrhe uplate vidi da se iste odnose na priloge fizičkih lica stranci.

S obzirom na navedeno stranka je imala obavezu da priloge fizičkih lica Sulejmana Kadića i Enise Rešić iskaže u obrascu 3-a finansijskog izvještaja (Prilozi fizičkih lica) u ukupnom iznosu od 625,00 KM, dok je prihode po osnovu članarina trebala iskazati u ukupnom iznosu od 290,00 KM. Pogrešnim iskazivanjem prihoda stranka je prekršila odredbe člana 13. i 14. Pravilnika.

- U obrascu 3 stranka je iskazala ostale prihode u iznosu od 55.556,82 KM.

Uvidom u izvode i službene podatke utvrđeno je da su navedeni prihodi nastali uplatama tranši iz budžeta općina, Grada Sarajevo, te dijela budžetskih sredstava koje je koalicioni partner Demokratska fronta uplatila stranci po osnovu koalicionog sporazuma, a koje je stranka suprotno odredbama člana 13. i 19. Pravilnika pogrešno iskazala kao ostali prihod.

Navedene prihode stranka je imala obavezu iskazati u obrascu 3-f finansijskog izvještaja (Prihodi iz budžeta) na sljedeći način: prihod iz budžeta Općine Ilijaš u iznosu od 5.614,05 KM, prihod iz budžeta Općine Novo Sarajevo u iznosu od 4.690,54 KM, prihod iz budžeta Općine Centar Sarajevo u iznosu od 11.184,15 KM, prihod iz budžeta Grada Sarajevo u iznosu od 22.566,19 KM i sredstva iz budžeta Federacije BiH u iznosu od 11.501,89 KM.⁴

- (5) Revizijom, a na osnovu raspoložive dokumentacije o blagajničkom poslovanju stranke utvrđeno je da promet utvrđen kroz blagajnu odstupa u odnosu na promet evidentiran u

---

⁴ Građanski savez i Demokratska fronta su u koaliciji na nivou Federacije Bosne i Hercegovine (sredstva iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine) pod nazivom „BIH pobjeđuje“.

poslovnim knjigama i iskazan u finansijskom izvještaju, te da je stranka postupala suprotno pravilima i principima blagajničkog poslovanja i suprotno Uredbi o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem u Federaciji BiH.

- Nakon izvršene analize dnevnika blagajne utvrđen je sljedeći promet: početno stanje na dan 01.01.2020. godine u iznosu od 1.899,03 KM, ukupan promet ulaza u iznosu od 4.950,00 KM, ukupan promet izlaza u iznosu od 3.552,25 KM i saldo na dan 31.11.2020. godine u iznosu od 3.296,78 KM. Stranka je u poslovnim knjigama i finansijskom izvještaju iskazala sljedeći promet: početni saldo na dan 01.01.2020. godine u iznosu od 1.889,03 KM, ukupan promet ulaza u iznosu od 4.950,00 KM, ukupan promet izlaza u iznosu od 3.552,25 KM i saldo na dan 31.11.2020. godine u iznosu od 3.286,78 KM.

Uvidom u dnevnik blagajne utvrđeno je da je stranka pogrešno popunjavala promet na blagajničkim dnevnicima jer je *ulazni promet* u koji se upisuje iznos položenog novca u blagajnu, uvećavala za početni saldo, bez obzira što je isti iskazan u polju *saldo na određeni dan*. Pored toga, stranka je u dnevniku broj 12 iskazala pogrešan saldo na dan 31.10.2020. godine, te se navedena greška prenijala i na dnevnik blagajne broj 13, gdje je stranka u polje *saldo na dan 31.11.2020. godine* upisala iznos od 3.374,24 KM, dok je isti iznosio 3.296,78 KM.

Navedeno ukazuje da stranka nije vodila na pravilan način blagajničko poslovanje, da nisu vršene kontrole, kao i da poslovne evidencije nisu usaglašavane niti je izvršen popis novčanih sredstava.

Osim toga, utvrđeno je i to da na dnevnicima blagajne, blagajničkim nalogima za naplatu i isplatu, nedostaju potpisi blagajnika i lica koje je vršilo kontrolu. Na naplatnim i isplatnim nalogima pored nedostajućih potpisa blagajnika i lica koje je vršilo kontrolu, nedostaju potpisi lica koje je predalo novac u blagajnu odnosno potpisi lica koja su primila isplaćena sredstva, te iz navedenog razloga nije moguće utvrditi kome su sredstva isplaćena putem blagajne. Takođe, računi na osnovu kojih su isplaćena sredstva iz blagajne nisu potpisani i odobreni od strane ovlaštenog lica.

- Stranka je u 2020. godini više puta podizala novčana sredstva sa transakcijskog računa stranke i vršila polog u blagajnu, a u svrhu plaćanja računa. U periodu od 31.01-09.03.2020. godine stranka je položila sredstva u blagajnu u ukupnom iznosu od 1.130,00 KM, a da nije imala nikakva plaćanja.

S obzirom da je od ukupnih 6.849,03 KM gotovinskih sredstava, na blagajni isplaćeno 3.552,25 KM, stranka je odstupila od propisa⁵ i principa blagajničkog poslovanja.

Podizanje gotovine sa transakcijskog računa i njen polog na blagajnu vrši se u slučaju kada u blagajni nedostaju gotovinska sredstva za tekuće potrebe.

- (6) Stranka u poslovnim knjigama nije evidentirala i u obrascima 3 i 3-e finansijskog izvještaja (Nenovčane donacije i računi koje stranka nije imala obavezu platiti) nije iskazala nenovčanu donaciju Općine Novo Sarajevo, čime je prekršila odredbe člana 13. i 18. Pravilnika. Stranka ni trošak nastao po istom osnovu nije evidentirala u poslovnim knjigama i nije iskazala u finansijskom izvještaju, čime je prekršila odredbe člana 21. i 22. Pravilnika.

- (7) Na osnovu revizije godišnjeg finansijskog izvještaja, poslovnih knjiga i dodatne dokumentacije utvrđeno je da stranka nije uspostavila potpune i tačne evidencije o rashodima, te ih nije pravilno iskazala u godišnjem finansijskom izvještaju u obrascima 4

---

⁵ Uredba o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj 72/2015).

(rashodi političke stranke), 4.1 (režijsko-administrativni i ostali troškovi) i 4.2 (troškovi kampanje), čime je prekršila odredbe člana 21., 22. i 23. Pravilnika.

- Kontrolom troškova reprezentacije, koje je stranka u finansijskom izvještaju iskazala u iznosu od 4.067,83 KM, utvrđeno je da stranka nema sve račune za navedene troškove. Dio troškova reprezentacije plaćen je biznis karticom sa transakcijskog računa stranke, te je utvrđeno da nedostaju sljedeći računi: Restoran Kovačević Jablanica u iznosu od 76,90 KM, Dijana Disco bar i PIC Ilijaš u iznosu od 150,00 KM, Konzum Sarajevo u iznosu od 20,04 KM, Hotel Han Bjelašnica u iznosu od 23,00 KM, Apoteke Sarajevo Marin Dvor u iznosu od 3,50 KM i Theresa doo bufet zac Sarajevo u iznosu od 4,00 KM. Potrebno je napomenuti da je kontrolom izvoda utvrđeno da su pojedini računi za reprezentaciju plaćeni biznis karticom u većem iznosu od same vrijednosti računa.⁶

Pored toga, kontrolom izvoda i plaćanja biznis karticom utvrđeno je da su, pored reprezentacije plaćeni računi za gorivo i kancelarijski materijal, a iste stranka nema i to: Selex benzinska pumpa Mostar u iznosu od 50,00 KM, PJ Vogošća Banja Luka u iznosu od 70,00 KM, BP Sas Vojkovići u iznosu od 32,00 KM, Gazprom Sarajevo u iznosu od 11,00 KM, Energopetrol Hrasno u iznosu od 34,99 KM i račun za kancelarijski materijal knjižare Svjetloskomerc Sarajevo u iznosu od 23,10 KM.

- Stranka je u finansijskom izvještaju u okviru režijsko-administrativnih troškova iskazala troškove reklame i propagande u iznosu od 16.936,15 KM. Uvidom u račune utvrđeno je da se navedeni troškovi odnose na troškove kampanje za Lokalne izbore održane u novembru 2020. godine.

Osim toga, kontrolom dokumentacije uvrđeno je da se pored navedenih troškova reklame i propagande sljedeći troškovi odnose na kampanju za Lokalne izbore 2020. godine, a iskazani su u okviru režijsko-administrativnih troškova i to: troškovi ostalih zakupa u iznosu od 5.374,98 KM, zatim, račun evidentiran na troškovima kancelarijskog materijala u iznosu od 1.345,50 KM, račun Nezavisne novinske agencije „Onasa“ u iznosu od 175,50 KM i računi evidentirani na troškovima zakupa za iznajmljivanje sale Hotel Evropa u iznosu od 150,00 KM i trošak ugovora o djelu sa Nevzetom Muzurović u iznosu od 500,00 KM.

Na osnovu navedenog utvrđeno je da su troškovi kampanje iznosili 24.482,13 KM, što je stranka imala obavezu iskazati u obrascu 4.2 finansijskog izvještaja, a ne u obrascu 4.1 kako je stranka iskazala, čime je prekršila odredbe člana 21., 22. i 23. Pravilnika.

- Stranka je u 2020. godini isplatila i u poslovnim knjigama evidentirala troškove goriva u iznosu od 344,89 KM, a na iste nije obračunala poreze i doprinose.

S obzirom da je riječ o isplatama fizičkim licima koja nisu zaposlena u stranci, odnosno isplatama koja imaju karakter ličnih primanja, stranka je bila obavezna izvršiti obračun poreza i doprinosa na isplaćena sredstva i iste evidentirati u svojim poslovnim knjigama.

Takođe, bitno je istaći da su troškovi goriva plaćani putem blagajne kao i biznis karticom sa transakcijskog računa. S obzirom da osim fiskalnih računa stranka nema drugu dokumentaciju (putni nalog, izvještaj sa puta i sl.) nije moguće utvrditi da li su

---

⁶ Restoran Kovačević Jablanica vrijednost računa 48,50 KM, dok je račun karticom plaćen u iznosu od 50,00 KM, Restoran Bentbaša Sarajevo vrijednost računa 65,00 KM, dok je račun karticom plaćen u iznosu od 70,00 KM, Evropa doo hotel Art vrijednost računa 25,50 KM, dok je račun karticom plaćen u iznosu od 30,00 KM.

sredstva koja su isplaćena u navedenu svrhu i korištena u svrhu ostvarivanja ciljeva stranke.

- Stranka je u reviziji od ukupno iskazanih troškova po ugovoru o djelu u iznosu od 8.076,23 KM, dostavila samo ugovor o djelu sa Nevzetom Muzurović čija je vrijednost 500,00 KM, što se ne može prihvatiti kao reprezentativan uzorak. Pored ugovora o djelu, stranka nije dostavila ni dio računa za troškove reklame⁷, zatim račun za advokatske usluge u iznosu od 585,00 KM, Ugovor i Anex ugovora o zakupu sa Ekonomskim institutom u Sarajevu, Ugovor o zakupu sa firmom „Drampek“ Tuzla i račune koje evidentirala na troškovima zakupa. Nedostavljanje kompletne dokumentacije ukazuje na to da stranka ne raspolaže sa kompletnom finansijskom dokumentacijom koja bi pratila evidentirane promjene u poslovnim knjigama.

- (8) Revizijom su utvrđeni nedostaci kod računa dobavljača, koji su knjigovodstvene isprave o nastalim poslovnim događajima.⁸

Uvidom u troškove reklame i propagande, utvrđeno je da je dio troškova u poslovnim knjigama evidentiran na osnovu predračuna.

Ističemo da se na osnovu predračuna, ne može evidentirati trošak u poslovnim knjigama. Predračun je dokument na osnovu kojeg se isključivo vrši uplata, te kao takav može poslužiti samo za evidenciju plaćanja u poslovnim knjigama.

- (9) Građanski savez nije iskazao sve svoje obaveze u obrascu 5 (obaveze političke partije) finansijskog izvještaja, čime je prekršio odredbe člana 24. Pravilnika.

Stranka je u godišnjem finansijskom izvještaju iskazala obaveze u iznosu od 6.450,00 KM, dok je u Bilansu stanja koji je predala Finansijsko-informatičkoj agenciji iskazala kratkoročne obaveze u iznosu od 25.004,00 KM. Prema podacima iz bruto bilansa ukupne obaveze stranke na dan 31.12.2020. godine iznosile su 26.754,32 KM.

Uvidom u bruto bilans stranke utvrđeno je da je stranka u svojim poslovnim knjigama evidentirala obaveze prema dobavljačima u iznosu od 14.239,83 KM, obaveze za plate u iznosu od 4.268,52 KM i obaveze za poreze i doprinose u iznosu od 1.795,97 KM, a iste nije iskazala u godišnjem finansijskom izvještaju.

Stranka do momenta izdavanja revizijskog izvještaja nije dostavila konfirmacije sa sljedećim dobavljačima: „Ekonomski institut Sarajevo“, „Europlakat“ i „PrintArt“, kao i ugovor o pozajmici sa Reufom Bajrovićem.

---

⁷ Računi evidentirani na troškovima reklame u sljedećim iznosima: 1.755,00 KM; 3.510,00 KM; 1.953,90 KM i 3.400,00 KM.

⁸ U skladu sa računovodstvenim propisima, sadržaj knjigovodstvene isprave mora nedvojbeno i vjerodostojno pokazivati vrstu i obim nastale promjene (kupovina, količina, cijena, ukupan iznos), karakter poslovne promjene u knjigovodstveno-tehničkom smislu, tehnička obilježja i sl.

d) Građanski savez prekršio je odredbe člana 12. stav (3) Zakona o finansiranju političkih stranaka i člana 15.1 stav (1) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine.⁹

Uvidom u službene evidencije, utvrđeno je da Građanski savez nije dostavio postizborni finansijski izvještaj nakon učešća na Lokalnim izborima 2020. godine, čime su prekršene odredbe člana 12. stav (3) Zakona o finansiranju političkih stranaka i člana 15.1 stav (1) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine.

e) Stranka nije platila troškove izborne kampanje putem transakcijskog računa koji je otvorila za finansiranje izborne kampanje.

Stranka je u prijavi za učešće na izborima prijavila transakcijski račun za posebne namjene.

Stranka je samo taksu za ovjeru za učešće na Lokalnim izborima održanim u novembru 2020. godine, platila sa namjenskog računa, dok je troškove kampanje u iznosu od 24.482,13 KM platila sa redovnog transakcijskog računa.

Troškovi izborne kampanje

Prema odredbama člana 15.10 Izbornog zakona BiH, politička stranka za potrebe izborne kampanje ne smije potrošiti više od 0,30 odnosno 0,20 KM¹⁰ po biraču u svakom izbornom krugu, prema broju birača koje je objavila Centralna izborna komisija BiH. Prema podacima Centralne izborne komisije BiH, Građanski savez je u svrhu izborne kampanje mogao da potroši 214.584,75 KM.

Građanski savez u godišnjem finansijskom izvještaju za 2020. godinu iskazao je troškove izborne kampanje u iznosu od 24.482,13 KM.

5.2. PREPORUKE

Preporučuje se Građanskom savezu da se pridržava odredaba Zakona o finansiranju političkih stranaka, a posebno na osnovu uočenih nedostataka se preporučuje:

- ***da finansijska sredstva obezbijedena za finansiranje stranke koristi u skladu sa utvrđenim programom utroška sredstava,***
- ***da prijavljuje nenovčane donacije,***
- ***da poslovne knjige vodi u skladu sa računovodstvenim propisima te da uspostavi interne kontrole unutar stranke, te da evidencije u svojim poslovnim knjigama vodi na osnovu vjerodostojne knjigovodstvene dokumentacije,***
- ***da uspostavi potpune evidencije o prihodima, rashodima i obavezama,***
- ***da gotovinsko poslovanje uspostavi u skladu sa principima i pravilima blagajničkog poslovanja,***

---

⁹ Politička stranka i nezavisni kandidat koji učestvuju na izborima za organe vlasti Bosne i Hercegovine na svim nivoima dužni su, Centralnoj izbornoj komisiji BiH, u roku od trideset dana od dana objavljivanja izbornih rezultata u Službenom glasniku BiH, podnijeti finansijski izvještaj za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata izbora (postizborni finansijski izvještaj). U skladu sa odredbom člana 15.1 stav (1) Izbornog zakona BiH, krajnji rok za dostavu postizbornog izvještaja za Lokalne izbore 2020. godine bio je 15.01.2021. godine.

¹⁰ Član 15.10 stav 2. Izbornog zakona BiH propisuje da se maksimalno dozvoljeni iznos za finansiranje izborne kampanje izračunava tako što se broj glasača u svim izbornim jedinicama u kojima politički subjekt ima kandidatsku listu ili kandidata pomnoži sa: 30 feninga za načelnika opštine odnosno gradonačelnika i za članove skupštine opštine, članove Narodne skupštine RS i Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH, članove Parlamentarne skupštine BiH, člana Predsjedništva BiH, i predsjednika i potpredsjednike RS, odnosno 20 feninga za izbore za članove kantonalnih skupština.

- *da sve finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izbornoj komisiji BiH podnosi u zakonom propisanim rokovima i popunjava u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i Pravilnikom o predizbornim i postizbornim finansijskim izvještajima političkih stranaka,*
- *da troškove kampanje plaća isključivo sa posebnog računa za finansiranje kampanje,*
- *da vrši redovan popis imovine i obaveza u skladu sa računovodstvenim propisima i*
- *da poštuje i druge propise, prevashodno poreske i propise o poslovanju gotovim novcem.*

KOMENTAR:

Građanski savez nije se očitovao na nalaze revizije date u Preliminarnom izvještaju o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu.

Šef Odsjeka za revizijske poslove

Sanja Tošović

Revizor

Veliborka Kenjić

Šef Službe za reviziju

Mr.sc Hasida Gušić